

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник директора ДУ "Інститут отоларингології
ім. проф. О.С. Коломійченка НАМН України"
з наукової роботи, д.мед.н.

 М.Б.Самбур

"16" 07 2026 р.

ВИСНОВОК

ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ І ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Зіня Дмитра Миколайовича за темою «Підвищення якості діагностики центральних апное сну у пацієнтів з хропінням», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» за спеціальністю І2 «Медицина» та спеціалізацією 14.01.19 – оториноларингологія

Затвердження теми дисертації. Тему дисертації було обговорено і рекомендовано до виконання на засіданні випускового відділу «Фізіологія і патологія голосоутворюючої та сенсорних систем - слухового, нюхового, вестибулярного аналізаторів, електрофізіологічні дослідження в отоларингології» (протокол № 1/1-11/22 від 29.11.22 року) і затверджено Вченою радою Державної установи «Інститут отоларингології ім. проф. О.С. Коломійченка Національної академії медичних наук України» (протокол №1 від 19.01.23 р.). Вченою радою Державної установи «Інститут отоларингології ім. проф. О.С. Коломійченка Національної академії медичних наук України» (протокол №1 від 19.01.23 р.) були затверджені індивідуальний план наукової роботи та навчальний план.

Комітет з біоетики та деонтології розглянув роботу Зіня Д.М. і встановив: представлена робота відповідає принципам Гельсінської декларації, прийнятої Генеральною асамблеєю всесвітньої медичної асоціації (1964-2000 рр.), Конвенції ради Європи про права людини та біомедицину (1997 р.), відповідним положенням ВООЗ, Міжнародної ради медичних наукових товариств, міжнародного кодексу медичної етики (1983) та законам України, що засвідчено Комітетом з біоетики та деонтології Державної установи «Інститут отоларингології ім. проф. О.С. Коломійченка Національної академії медичних наук України» (протокол № 6-22-2 від 22.11.22 р. та № 3/25-2 від 07.11.25).

Актуальність теми. Проблема хропіння та обструктивного апное сну є поширеними порушеннями дихання під час сну, що супроводжуються повторними епізодами часткової або повної обструкції верхніх дихальних шляхів. Такі зміни призводять до фрагментації сну,

нічної гіпоксії, активації симпатичної нервової системи та розвитку системних порушень. Внаслідок цього формуються денна сонливість, когнітивні порушення, емоційна лабільність та зниження працездатності, що суттєво впливає на якість життя пацієнтів.

Симптоми хропіння та мультифакторний вплив їх наслідків на організм загалом визначають потребу в ранньому виявленні апное і розладів сну та своєчасному застосуванні лікувально-діагностичних заходів, спрямованих на запобігання прогресуванню симптомів та розвитку супутніх ускладнень. Діагностика центральних апное сну за даними ЕЕГ сприяє їх своєчасному виявленню. Все вищенаведене й обумовлює актуальність обраної теми дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертація виконувалась в рамках науково-дослідної теми Державної установи «Інститут отоларингології ім. проф. О.С. Коломійченка Національної академії медичних наук України» № держреєстрації 0121U107521

Об'єкт дослідження – стан ЛОР-органів та верхніх дихальних шляхів, характер та вираженість обструкції верхніх дихальних шляхів, центральні апное сну, функціональний стан ЦНС у пацієнтів з хропінням, вплив хропіння на якість їх життя.

Предмет дослідження – результати клінічного та інструментального обстеження пацієнтів з хропінням – дані клінічного огляду, ендоскопії, електроенцефалографії, кардіореспіраторного моніторингу.

Методи: клінічні; анкетування; інструментальні – ендоскопія, кардіореспіраторний моніторинг; електрофізіологічні – електроенцефалографія, статистичні

Наукова новизна результатів проведених досліджень. В роботі поглиблено наукові знання щодо розвитку центральних компонентів апное сну у пацієнтів з хропінням на основі визначення функціонального стану ЦНС за даними ЕЕГ та кардіореспіраторного моніторингу.

Показано, що підвищення відсоткового вмісту повільнохвильової активності, наявність комплексів «гострий пік–повільна хвиля» на ЕЕГ, які можуть бути маркерами порушення функціонального стану стовбуромозкових структур головного мозку, в тому числі дихальних центрів, та бути підґрунтям для розвитку центральних апное сну у пацієнтів з хропінням.

Доведено, що зміни відсоткового вмісту повільнохвильової активності мають кореляційний зв'язок з кількістю випадків центральних апное сну у пацієнтів з хропінням. Виявлено сильний прямий статистично значущий кореляційний зв'язок між показником абсолютної кількості центральних апное сну та відсотковим вмістом дельта-ритму ЕЕГ при гіпервентиляції у лобному відведенні та відсотковим вмістом тета-ритму при гіпервентиляції у потиличному відведенні. Дуже сильний прямий кореляційний зв'язок, який був статистично високо достовірним виявлено між показником абсолютної кількості центральних апное сну та відсотковим вмістом дельта-ритму ЕЕГ при гіпервентиляції у потиличному відведенні

Визначено, що достовірне зростання відсоткового вмісту тета- та дельта-ритму ЕЕГ при гіпервентиляції порівняно з фоновим записом особливо у потиличному відведенні у пацієнтів з хропінням є ознакою наявності центральних апное сну.

Обґрунтовано об'єктивний прогностичний критерій розвитку центрального апное сну, згідно з яким ступінь ризику виникнення центральних зупинок дихання у пацієнтів із хропінням

перебуває у прямій залежності від рівня експресії та відсоткового вмісту дельта-активності в потиличному відведенні під час функціональної проби з гіпервентиляцією

Практичне значення отриманих результатів. Визначені найбільш інформативні критерії щодо покращення якості діагностики центральних апное сну та їх прогнозування у пацієнтів з хропінням.

Показано, що симптоми хропіння та обструктивного апное сну мають багатofакторний вплив на якість життя пацієнтів. У більшості обстежених поєднання нічних розладів дихання, фрагментації сну і вираженої денної втоми вказує на розвиток астеничного стану. Психоемоційне навантаження у пацієнтів з хропінням проявляється через дратівливість, перепади настрою та тривожність, тоді як соціальна сфера – через уникання спільного сну й зниження лібідо. Застосування структурованих опитувальників у хворих з хропінням доцільно використовувати для раннього скринінгу та стратифікації пацієнтів групи ризику

Визначено, що медикаментозно індукована сліп-ендоскопія є більш інформативною порівняно з іншими методами виявлення обструкції верхніх дихальних шляхів. Доведено, що використання дексметомідину для анестезії під час ендоскопії уві сні забезпечує найкоротший час втручання (17.83 ± 3.00 хвилин) порівняно з пропофолом та натуральною сліп-ендоскопією. Застосування дексметомідину під час сліп-ендоскопії дозволяє точніше визначити причини храпу та обструкції, що свідчить про вищу чутливість та специфічність цього методу для диференціальної діагностики.

Доведено, що для діагностики і прогнозування центральних апное сну у пацієнтів з хропінням інформативним є аналіз даних крадіореспіраторного моніторингу з урахуванням результатів ЕЕГ, особливо повільнохвильової активності в лобних та потиличних відведеннях при гіпервентиляції.

Отримані у дисертаційній роботі результати дозволяють підвищити якість діагностики центральних апное сну у пацієнтів з хропінням та покращити якість їх життя.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків та рекомендацій, що містяться в дисертації.

Основні положення, висновки та практичні рекомендації дисертаційної роботи обґрунтовані проведеними дослідженнями, базуються на адекватному методологічному підході і повністю витікають з фактичного матеріалу, мети і поставлених завдань. Робота виконана на високому науково-методичному рівні.

Достовірність результатів не викликає сумнівів і ґрунтується на достатньому об'ємі проведених досліджень, застосовуванні сучасних адекватних методів дослідження та методів варіаційної статистики для аналізу отриманих даних.

Висновки дисертації та практичні рекомендації є логічним завершенням проведених досліджень і повністю ґрунтуються на отриманих результатах. Вони конкретні, змістовні, аргументовані, мають суттєву новизну і ґрунтуються на аналізі отриманих результатів.

Дотримання здобувачем академічної доброчесності в дисертації та наукових публікаціях, в яких висвітлено наукові результати дисертації.

В дисертаційній роботі Зіня Д.М. не виявлено порушень академічної доброчесності в розумінні Закону «Про освіту». На підставі вивченого тексту дисертації і наукових публікацій, результатів автоматизованої перевірки на плагіат та їх експертної оцінки, встановлено, що дисертація і наукові публікації виконані самостійно, не містять академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.

Структура та обсяг дисертації. Дисертацію викладено українською мовою, вона складається із вступу, 6 розділів, в т.ч. огляду даних літератури та 5 розділів власних досліджень, висновків, практичних рекомендацій і списку використаних літературних джерел. Оформлення дисертації відповідає наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», затвердженого Міністерством юстиції України 03.02.2017 за №155/30023.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана науковою українською мовою. Стиль викладу матеріалу логічний і послідовний. Зміст роботи повністю висвітлює результати наукових досліджень. Текст роботи має смислову цілісність, послідовність і завершеність, що забезпечує легкість і доступність сприйняття матеріалу.

Повнота викладення матеріалів дисертації. За матеріалами дисертаційної роботи опубліковано 8 наукових праць, у тому числі 3 статті в спеціалізованих фахових виданнях, з яких 1 одноосібна, та 5 публікації в Матеріалах наукових конференцій та конгресів. Наукові публікації за кількістю і якістю відповідають вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 №44 (зі змінами). Результати проведених досліджень повністю відображені у опублікованих наукових працях.

Список публікацій здобувача

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації (Наукові статті, опубліковані у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України)

1. Шидловська ТА, Зінь ДМ. Медикаментозно-індукована сліп-ендоскопія як ефективний інструмент діагностики обструктивного апное сну. Український науково-медичний молодіжний журнал. 2024;157(3):25-31. VI Українсько-польський конгрес «Інноваційні технології в оториноларингології»; 2024, 19-20 квітня. doi:10.32345/USMYJ.3(157).2025.25-31. *(Дисертантом проведено відбір хворих, клінічні обстеження, статистичну обробку даних, аналіз отриманих результатів, підбір літературних джерел, оформлено статтю до друку).*

2. Зінь ДМ. Оцінка впливу хропіння та обструктивного апное сну на якість життя пацієнтів: результати анкетного дослідження. Оториноларингологія. 2025;8(6):52-57. doi:10.37219/2528-8253-2025-6-52. *(Дисертантом проведено відбір хворих, клінічні обстеження, статистичну обробку даних, аналіз отриманих результатів, підбір літературних джерел, оформлено статтю до друку).*

3. Шидловська ТА, Зінь ДМ. Стан біоелектричної активності головного мозку у осіб з

хропінням. Оториноларингологія. 2026;9(3):2-13. doi:10.37219/h3szga49. *(Дисертантом проведено відбір хворих, клінічні обстеження, статистичну обробку отриманих даних, підбір літературних джерел, аналіз результатів, оформлено статтю до друку).*

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації (тези)

4. Шидловська ТА, Зінь ДМ. Співвідношення скарг та даних полісомнографії у пацієнтів з хропінням. Український науково-медичний молодіжний журнал (Спеціальний випуск). 2023;137(1):88. V Українсько-польський конгрес «Інноваційні технології в оториноларингології»; 2023, 21-22 квітня. <https://doi.org/10.32345/USMYJ.SUPPLEMENT.1.2023>. *(Дисертантом проведено відбір хворих, клінічні обстеження, статистичну обробку даних, аналіз отриманих результатів, підбір літературних джерел, оформлено статтю до друку).*

5. Шидловська ТА, Зінь ДМ. Супутня соматична патологія у хворих з хропінням. Матеріали науково-практичної конференції «Сучасні технології діагностики та лікування в отоларингології», 2023 жовт. 1–3; Львів, Україна. Львів; 2023. С. 151-152. *(Дисертантом проведено відбір хворих, клінічні обстеження, статистичну обробку даних, аналіз отриманих результатів, підбір літературних джерел, оформлено статтю до друку).*

6. Шидловська ТА, Зінь ДМ. Ендоскопічні методи діагностики хропіння та синдрому обструктивного апное сну. Матеріали науково-практичної конференції оториноларингологів України «Діагностика та лікування в оториноларингології в сучасних умовах», 2024 верес. 30 – жовт. 1; Івано-Франківськ, Україна. Івано-Франківськ; 2024. С. 131. *(Дисертантом проведено відбір хворих, клінічні обстеження, статистичну обробку даних, аналіз отриманих результатів, підбір літературних джерел, оформлено статтю до друку).*

7. Шидловська ТА, Зінь ДМ. Регуляція дихання у випадку хропіння та синдрому обструктивного апное сну. Матеріали науково-практичної конференції оториноларингологів України «Сучасні стратегії діагностики, лікування та реабілітації в оториноларингології», 2025 верес. 29-30; Івано-Франківськ, Україна. Івано-Франківськ; 2025. С. 110-111. *(Дисертантом проведено відбір хворих, клінічні обстеження, статистичну обробку даних, аналіз отриманих результатів, підбір літературних джерел, оформлено статтю до друку).*

8. Шидловська ТА, Зінь ДМ. Анкетування пацієнтів з хропінням – оцінка впливу хропіння та обструктивного апное сну на якість життя. Український науково-медичний молодіжний журнал. 2026;161(1):233-234. VIII Українсько-польський конгрес «Інноваційні технології в оториноларингології»; 2026, 17-18 квітня. doi:10.32345. *(Дисертантом проведено відбір хворих, клінічні обстеження, статистичну обробку даних, аналіз отриманих результатів, підбір літературних джерел, оформлено статтю до друку).*

Основні положення дисертації представлені на щорічних традиційних науково-практичних конференціях лікарів-отоларингологів України (2023,2024,2025), Українсько-польських конгресах «Інноваційні технології в оториноларингології» (2023,2026).

Особистий внесок здобувача. Автором роботи самостійно виконано аналіз даних літератури, відбір хворих, клінічний огляд, обстеження. Визначено напрямки і завдання досліджень, проведено клінічні, інструментальні та лабораторні обстеження та аналіз їх результатів. Автор

особисто провів статистичний аналіз отриманих результатів дослідження, самостійно написав всі розділи дисертації, сформулював висновки і практичні рекомендації.

Дисертація є самостійною науковою працею, в якій висвітлено власні ідеї і розробки автора, що дозволили вирішити поставлені завдання. Робота містить теоретичні та методичні положення і висновки, сформульовані здобувачем особисто. Використані в дисертації ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення ідей здобувача.

Дисертантом повністю виконано індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план. Здобувач продемонстрував високий рівень набуття компетентностей, теоретичних знань, умінь, навичок, оволодів методологією наукової та педагогічної діяльності, що дало йому можливість одержати нові науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати проведених досліджень та розв'язати конкретне наукове завдання підвищення якості діагностики та прогнозування центральних апное сну у пацієнтів з хропінням у галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» за спеціальністю І2. Медицина та спеціалізацією 14.01.19 – оториноларингологія

Впровадження результатів роботи в практику. Результати проведених досліджень впроваджені в роботі відділу голосу і слуху та Центру кохлеарної імплантації Державної установи “Інститут оториноларингології ім. проф. О.С.Коломійченка НАМН України” (Київ), клініки «RHINO» (Київ) .

Спеціальність, якій відповідає дисертація. Зміст дисертації цілком відповідає спеціальності І2 «Медицина» та спеціалізацією 14.01.19 – оториноларингологія, за якою вона подається до захисту.

Відповідність дисертації вимогам, що представляються до дисертацій на здобуття ступеня доктор філософії. Дисертаційна робота Зіня Дмитра Миколайовича за темою «Підвищення якості діагностики центральних апное сну у пацієнтів з хропінням» є самостійною, завершеною науково-дослідною роботою, має актуальність, наукову новизну, теоретичне та практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати досліджень, які стосуються підвищення якості діагностики та прогнозування розвитку центральних компонентів апное сну у пацієнтів з хропінням на основі даних комплексного інструментального обстеження верхніх дихальних шляхів, даних кардіореспіраторного моніторингу та функціонального стану ЦНС. Дисертаційну роботу виконано на високому науково-методичному рівні, вона містить нові дані щодо стану ЛОР-органів та верхніх дихальних шляхів у пацієнтів зі скаргами на хропіння, дані кардіореспіраторного моніторингу, співвідношення обструктивного і центрального компоненту апное сну, функціональний стан ЦНС за даними електроенцефалографії, що в сукупності вирішує науково-практичне завдання підвищення якості діагностики та прогнозування розвитку центральних компонентів апное сну у пацієнтів з хропінням, що має суттєве значення для отоларингології. Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, обґрунтовані, мають наукову новизну і практичне значення.

Дисертацію виконано на високому методичному рівні, її результати мають наукову новизну і практичну значимість. Основні положення дисертації опубліковані в наукових фахових виданнях оприлюднювались на міжнародних науково-практичних конференціях.

Дисертаційне дослідження відповідає обраній темі, розкриває її суть та підтверджує, що автором повністю вирішено поставлені у роботі завдання.

Рішення:

1. За загальним обсягом проведених досліджень, методологічним рівнем, науковою новизною, практичним та теоретичним значенням, можливостями подальшого впровадження результатів наукової роботи в медичну практику, дисертація Зіня Д.М. за темою «Підвищення якості діагностики центральних апное сну у пацієнтів з хропінням» повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 №44 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», затвердженого Міністерством юстиції України 03.02.2017 за №155/30023.

2. Дисертація Зіня Дмитра Миколайовича та наукові публікації, у яких висвітлено наукові результати дисертації, виконано на належному науковому рівні з дотриманням академічної доброчесності.

3. Зінь Дмитро Миколайович на високому рівні оволодів методологією наукової діяльності, набув теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей. Здобувач вільно володіє матеріалом.

4. Рекомендувати дисертацію Зіня Д.М. на тему «Підвищення якості діагностики центральних апное сну у пацієнтів з хропінням» до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження Зіню Д.М. наукового ступеня доктора філософії в галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» за спеціальністю І2 «Медицина» та спеціалізацією 14.01.19 – оториноларингологія

Голова
д.мед.н.

Секретар
к.мед.н.

Рецензенти:

к.мед.н.

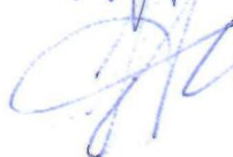
PhD

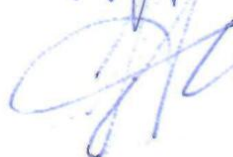
Н.С.Козак

В.А.Гвоздецький

І.Р.Цвірінько

Н.Я.Навальківська